

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za diake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiri- stoje peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempej za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

„Slovenski Tednik“

Je danes na ogled priložen tudi naročnikom „Slovenskega Naroda“. Kakor ti vidijo, nij ta list v prvi vrsti njim namenjen, ker pri naša večino stvari, katere so že v našem listu prej brali. A namenjen je našemu kmetu, malemu obrtniku, sploh prostemu ljudstvu, ki ne utegne dnevnika brati in mu je predrag. Le s tem, da pustimo uredništvu „Slovenskega Tednika“ že od nas porabljene stvari ponatisniti, da mi drugo izdajo svojega duševnega dela prepustimo „Tedniku“ — mogoče bode (poleg izdatne podpore prijateljev naše narodne ideje) izdajati ta časopis po tako niski ceni, kakor se hoče.

Priložimo ga svojim bralcem in prijateljem, da ga skušajo razširiti med ljudstvom, pokazati, priporočati. To se ve, da je uredništvu „Tednika“ najljubše, če se list med kmeti tako razširi, da ga naročajo sami, ker tako se na narodno branje privežejo. Vsak naš prijatelj naj torej izvoli naše slovenske može nagovarjati, da se naroče.

Vendar je „Slov. Tedniku“ treba in mora na to računati, da ga materijelno posebno od početka podpirajo tudi vsi svobodoljubi izobraženi narodnjaki, katerim je mar za razširjenje slovenskega pisma v prosti narod. Za to naj ta in oni, ki more malo žrtvo dati, izvoli za kakega koli znanega kmeta, ki se sam ne more ali še neče, ali še za več kmetov, naročiti. Koliko se na ta način lahko v narodnem obziru koristi! Kako lahko bi bil na ta način v vsaki vasi vsaj en iztis!

Agitiranja med kmeti bode izobraženim našim prijateljem za list tembolj potreba,

ker že zdaj dobro vemo, da bode imel veliko in nevarnih sovražnikov, ki ga bodo z natolcevanjem, hinavstvom in enacimi pobožnimi pripomočki izpodirali. — A kljub temu smo preverjeni, da če hočemo vsi, — bode ta list kmalu najbolj razširjen časopis na Slovenskem, in to upamo tudi iz njega narediti. Strup naših protivnikov bo nam še reklama, kakor zdaj.

Pri uredovanju se ne bode samo na to gledalo, kaj je koristno, nego tudi (in to ne najmenj) na to, kaj ljudstvo rado bere. Mi namreč dobro vemo, da že veliko pridobimo, ako veselje do branja vzbudimo. Uredništvo „Tednika“ bode pa vsak svet med narodom živčih prijateljev svojih načel rado poslušalo in se po mogočosti po njem ravvalo. Tako tedaj pojdi prvi broj „Slov. Tednika“ med narod, naj pride za teboj brez broja naslednjih števil, uči, budi, širi se v duhu: vse za milo domovino, omiko in svobodo!

Opomba uredništva. Ko je ta članek že tiskan bil, nam c. kr. državni pravdnik zavoljo neklih formalnih pomislekov prepove, „Slov. Tednik“ že danes izdavat; priložimo ga tedaj prihodnji številki „Slov. Naroda“.

„Stari“ in „mladi“ Nemci.

Iz Dunaja 28. junija.

(Izv. dopis.)

Kar zadeva razmere in razločke med nemškimi centralisti, naj si bodo stari ali mladi, moram resnično povedati, da imati obe stranki enake težnje: drugim narodnostim ali drugim deželam nečejo privoliti nobene koncesije. „Mladi“ so res za pičico bolj svobodomiselní od „starih“ in zavzeti za teoretično razširjenje svobodnih načel; a poleg

izključljivosti, ki je centralističnim Nemcem lastna, je pri njih v praktični porabi zakona „narodnost“ meja, da-li k „mladim“ ali „starih“ spadajo. Ako gre za Nemce, se upotrebljuje druga mera, kakor če Nemci svoje pravo zahtevajo.

Jaz bi ne trdil, da je vse ljudstvo nemške narodnosti v Avstriji teh misli, kakor nemški politični voditelji. Narobe, ako se mestjana, kmeta, obrtnika i. t. d., ki dela, po njegovem mnenju o narodnostnem razmerju vpraša: se izve vedno isto „njemu je človek, človek, bodi si katerega naroda hoče.“

Ti ljudje vendar, reči se mora, sedem desetih nemškega prebivalstva, če tudi čitanja in pisanja zmožni, se ne mešajo v politične zadeve; nasprotno pa strokovnjaški politikarji, ki večjidel v agitovanju ugodno opravilo spoznavajo (n. pr. doktorji pravoslovja, uradniki in k mestni inteligenci spadajoči ljudje, ravno tako žurnalisti i. t. d.) nemajo nikjer bolj prostega polja za pripravljane tako imenovanega javnega mnenja. —

Da se ta popis ne bode smatral za tendenciozni, naj podajem tu natančnejši obris avstrijskih razmer. Ko je Avstrija polagoma velevlast postala, je naraščal sam od sebe razloček o razmeri državljanov in vlade v onih deželah, ki so nemške bile, in v onih, v katerih so Nemci stanovali. — Ako se na primer Avstrija pod Anizo ali nad Anizo pregleda, bil je tam, od prvotnih časov nemški jezik edini v navadi pri ljudstvu, pri vladi in vladajočih krogih. Isto tako je bilo z običaji in šegami. A v deželah, ki so pod avstrijsko vladarstvo prišle, bilovje takoj po „anektiranju“ razmerje med

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Prvi del.

Slišal sem, gospa, da vi svojim prijateljem radi neveste preskrbljujete. Pišete mi z renskih bregov, da imam veliko zmožnostij, pridobljiv značaj, in da bi bil izvrsten soprog; ob enem sporočate, da imate pripravljeno čarobno deklico, ki bi bila kakor nalašč zame, da je vrhu tega Nemka in vrla pijanistovka, kakor vi; da je čestilka slikarstva, posebno mojega, ter da združuje poetično fantazijo s kuhinjsko umetnostjo, da ima končno vse izborne lastnosti, ki bi osrečile Tonija Flamerina, vašega slugo. Popisujete mi jo plastično. Vidim jo, kako ima lepe, rumene lase, kuhinjski prtč jej je obvezan okolo pasa, v desnej roki drži kuhalnico, v levi pa lepo, ob straneh pozlačeno knjižico, eno

oko čuva kaserolo, drugo pa se solzi zaradi Egmontove in Klarine nezgode. Za vašo dobro misel sem vam jako hvaležen; toda, ali veste, da nisem še oženjen, ali skoraj oženjen, ali ravno toliko kakor oženjen? Kajti v tej reči je veliko stopinj. Kar pa je največ: vi mi zagotavljate, da ima vaša mlada prijateljica nebeško modre oči. Ah, gospa! nebeške oči! — To je cela povest, ki vam jo moram objaviti; vi ste molčljivi, gotovo jo ohranite za sebe.

I. — Ko sem bil izpolnil dvajseto leto, pretekla so ravno tri leta, odkar sem začel študirati slikarstvo v šoli nečega mojstra, ki ga vi dobro poznate. Kar dobim list od svojega očeta, poštenega burgijonskega sodarja, list, ki ga je, to vam rečem, pisalo dobro pero. Vsled tega lista povežem brzo svoje imetje v culico ter se silno urno napotim v Beaune. Nemiren sem bil, s svojim vedenjem nič prav zadovoljen. Strašno sem se bal stopiti očetu pred obličje, zdelo se mi je, da ne bom mogel

prenesti njegovega pogleda — akopram bog vé kakih hudobnostij nijsem imel na vesti. Slikarstvo sem ljubil strastno, včasih sem po tri tedne neprestano delal, ne da bi si bil privoščil naj manjše zabave. Pa je prišel zopet čas, da sem z enim našim naredil tri ali štiri debele neumnosti. Kar pa dela mladostno veselje najdražje, je gizdavost. Najbolj mi je dopálo, kadar se je o meni govorilo, in kadar sem mogel galerijo iznenaditi; to me je stalo dosta, denarja pa mi je bilo malo na razpolaganje. Pač nijsem bil še premislil besedij modrijanovih, ki velé, da je takov razloček med onim, ki je že srečen, in pa onim, ki ima še le postati, kakor med dvema živalima raznega plemena.

V Beaune prišedši najdem svojega očeta na potlakanem dvorišču, kjer je rad pušil pipo tabaka. Ko stopim pred njega, ogleduje dolgo mojo kričečo opravo; potem odkima trikrat z debelo burginjsko glavo, počene na sod, ter mi reče: Toni Flamerin, edini moj sin, postavi se na solnce tukaj-le pred-me,

ljudstvom in vlado drugačno. Da si tudi je bila takrat politika samo v rokah knezov zedinjena vendar se je še takrat zaznamovala „brezpravilnost“ na vseh straneh pokazovala. — Tako se je uvel nemški jezik v urad in šolo, v poveljništvo armade, v kar so se nemški mladeniči uvrstevali, dasi je ta jezik bil nerazumljiv v deželi. —

To velja tako dobro na Češkem, Moravskem kakor v Šleziji, na Kranjskem in drugih slovanskih deželah.

Ako je tedaj pod absolutizmom vladno tlačenje, nadležne višje naredbe, in velika bremena, ki so jih narodi prenašati morali, — vsaka k Avstriji spadajoča dežela čutila v enaki meri: imelo je nemško prebivalstvo v Avstriji vedno dobiček za se: da mu nij trebalo nič tujega v sebo vzeti.

Vladali so ljudje nemškega rodu v nemškem jeziku, po vseh tudi v nemških državah. Kot naravni nasledek te skozi stoletja nadaljevalne organizacije državnih delov, nastala je mnogobrojna svojat, ki je za vladanje, zapovedovanje in potezanje plače pripravljena bila in po vseh nemških deželah na površji stala in centralistično vlado v rokah imela.

S časom, ko so se razmere v Evropi in torej tudi v Avstriji spremenile, in so se ljudstvom nekatere naravne pravice, v tej ali oni obliki, da si tudi v ozke meje okvirjene, zopet povrile: se je stoprv v avstrijski monarhiji razloček prikazal med tem, kaj eni že imajo in jim nij treba zahtevati, in drugi, ki nima pa vendar potrebujejo.

V prvej vrsti je bil jezik, katerega zopetna vpeljava se je zahtevala, tam, kjer se je vedno zanemarjal. Tako pa v nemških deželah nij moglo biti. — Tako je tudi razumljivo, da pri obravnavah, prošnjah, da celo pozneje pri parlamentarnem pretresovanju, nemškemu življu nij bilo treba se za prizanašanje in pospešenje svojih lastnosti boriti, ker se mu v tem oziru nij nič kratilo. —

Pravi povod pa, zakaj že od začetka in kar Avstrija obstoji, predstvo imajoči nemško-Avstrijci pri spremenjenih političnih razmerah kar na enkrat pravice absolutističnih vlad od prej, in prvo rolo v državi, (kakor poprej državni uradniki) pre-

vzeti in za vselej obdržati hočejo, — da si tudi je konstitucionalna vladavina vpeljana, kder so vsem enake pravice na papirji zagotovljene: vendar bi se zastoj po nagibih iskalo, kateri so s čutom pravičnosti v zvezi — najde se v globočini značaja tega roda, v njegovem vladno in zmagoheplji, in naposled v lehkoti, s katero se na vedno poseđenem stališči vzdržuje, ko so njegovi nositelji od zgoraj pokriti in od zdolaj se jim resna nevarnost ne kaže.

Iz povedanega je razvidno, da so prav za prav samo potomci one nemške birokracije v Avstriji tist element, kateri pod zavetjem in pokroviteljstvom stanovite visoke hierarhije, oblasti neče z rok izpustiti in aparat centralizacije spremeniti, in se nikoli prostovoljno ne bodo odločili, ker mu centralizacija oblast zagotavlja.

Pravi mestjani in kmetje, ki delajo in davke plačujejo, nima pojava za takšno hegemonijsko hlepenje izvoljenih svojega rodu. — Ti se rekrutirajo skor izključljivo iz potomcev takšnih družin, ki po nepolitičnih zvezah podpirane, vedno po službah hlepijo, katere so z vladnim aparatom v zvezi, ne glede, kje se jim kulturna misija naloži.

Ako se torej pravi: Nemško-Avstrijci stojé za centralizujočo ustavo solidarnostno kakor en mož, oni ali njihove korifeje žugajo s „svinčnimi podplati“ i. t. d. — more se z gotovostjo odgovoriti: „Generalov bi sicer bilo, pa vojakov manjka.“

V pojasnenje konca bodi še povedano: Zakaj neki pri volitvah v mestih in vaseh centralisti s svojimi ljudmi prodirajo? — Celo naravno, ker se volilci malo brigajo: je-li je *x* ali *y* izvoljen; vsaj je vsak njihov rojak in na politična ugibanja dosta ne drže; razen tega se za volitve porabljen čas večidel kot izgubljen smatra. — Da bi spravi prijazna vlada a la Hohenwart vihar in razkačenost med vsemi Nemško-Avstrijci vzbudila, to je po vsem smešno. „Veter in prah“ bi se povzdignil, kakor poprej.

Ti ljudje pišejo radi in agitujejo marljivo. Pa stvar bi se v ljudstvo ne ukoreninila, za to pa rajširjajo v časopisih, zborih, čestitnih telegramih in družih izjavah delavne pa male stranke, iz ravno istih agitatorjev obstoječe, ki se svoje po centralistični sistemi dobljene sreče vesele.

Čefederalistično ministerstvo davke zniža, sploh kako neugodno naredbo odpravi, je brez dvombe več veselja med nemško-avstrijskimi plačevalci davka, kakor če se n. pr. fiskalno obteženje z davki po centralističnem, tako imenovanem ustavovernem ministerstvu uvede. Ta pravi položaj poznati, je dobro in, da se zna po tem ravnati, tudi v oddaljenih krajih pripravo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. julija.

V vojni granici potuje po poročilu „Zastave“ vojni komendant general Studier in agituje za bodoče volitve. Te dni je prišel v Nadalj, Gospodjince i. t. d., kjer je najodličnejše može sklicaval, da bi jih v bodočih volitvah za vladno stranko pridobil. Od tod gre gospod general tudi v banatsko vojno granico, da bi tudi ondi delal za predstojéče volitve v državni zbor, ki se bodo tamkaj kmalu razpisale. „Zastava“ vpraša: „Ali je gospod general Studier za to tukaj, da svoje mesto za agitatorske namene porablja?“

Deakov govor o razmerah med državo in cerkvijo, v katerem je razvijal program vladne stranke na Ogerskem, vzbujal je občno pozornost in zlasti časnikarjem dobro došel v sedajni politični suši. Deak se je tudi v tem pitanju skazal razumnega državnika, kateri ničesar ne prezira, a tudi ne skuša se ustavljati javnemu mnenju, katero sili do končnega uređenja razmer med cerkvijo in med državo. Dunajski liberalni časniki sicer niso popolnem zadovoljni z načrtom, da bi se te razmere uravnale, kakor v Ameriki, ker menijo, da amerikaški sistem se ne da uvesti v Evropi, kjer so po tisučletnem zgodovinskem razvoju države in cerkev na čuden način med soboj zvezane in zapletene. V glavnih točkah pa hvalijo Deakov program. Tudi ogerska levica je zadovoljna in je sklenila sprejeti predlog ministra Treforta.

Vnanje države.

Francoska narodna skupščina dobi zopet posla, katerega jej je poslednji čas tako zelo primanjkovalo. Prejšnji minister pravosodja Dufaure bode namreč predlagal skupščini ustavne predloge, kateri so bili izdelani še pod Thiersovo vlado, a zarad državnega prevrata do sedaj niso prišli na vrsto. A vprašanje je še, če jih bodo pustili monarhisti obravnavati. Poslanci narodne skupščine so si o teh predlogih, kakor tudi o občinski in volilni postavi, zelo navskriž. Minister Broglie se neki tudi boji, da se pri razpra-

pá pogled na tla, pa boš videl neumnega človeka na senci.

Nekatera neumnost traja dolgo, rečem jaz še čista srčan, a mislim, da moje ima biti kmalu konec.

V bláznici, seže urno v besedo, ter izleče tri goste oblake iz pipe, potem pa govori močnejše: Toni Flamerin, hotel si biti slikar. Poprijela se te je bilá budalasta misel, da imaš zmožnosti za to; a le eno imaš, ki jo jaz poznam: da prodaješ kožo, predno imaš medveda. To je napáka tvoje pokojne matere, bog jej daj nebesa! Ona si je izmislila, da je tvoja postava prelepa, da so tvoje roke prebele da bi bil sodar, kakor jaz, tvoj pošteni oča. Naj bo! pošlje se gospodič učit v Lijón k trgovcu, ki je na debelo tržil; ob koneu leta pa se izbaca skozi duri, ker je račune in pisma svojega gospodarja z deželicami porisal. Med tem umrje vse časti vredna ženska, zapustivši dečaku vse svoje osobno premoženje, kakih osem in dvajset tisoč petsto frankov, in jaz, ne prepiraj se,

pošljem ta izvrstni talent v Pariz, da bi se učil slikarstva. Toni pogled-no svojo senco, pa mi povej, če nij res norčeva senca! Toni, zračuni, koliko ti še lahko ostane od osem in dvajset tisoč pet sto frankov, ki ti jih je zapustila pokojna mati.

Jaz se ozrem po svoji senci, a ta nij bila norčeva, nego je izraževala potrto lice pa hudo pečenje vesti.

Toni, nadaljuje, tri leta si bil v Parizu, pa nijsi zaslužil ni enega božjaka; zapravlil pa si šestnajst tisoč frankov, o centimah niti ne govorim.

Dve tisoč prvo leto, računim jaz, štiri tisoč drugo, tretje leto pa osem tisoč. To je geometrična progresija. Res, priden sem bil, e pa kaj!

Te besede izgovorivši vtaknem jezik med ustni, a nehote, in moral sem se zasmijati, kajti domislil sem se marsikatero lepe reči.

Ko vzdignem glavo, onega spomina nij bilo več. Dve veliki, okrogli očesi ste me gledali iz glave očetove.

Oče se razhudi. Menda se hočeš še norčevati iz mene, zaupije srdito ter vrže pipo po tleh, da se razleti v sto koscev.

Jaz sem takrat najbolj resen, izgovarjam se jaz, kadar se smejem. Potem se mu bližam, da biga objel. A on me porine od sebe. Vzlic temu se mu izpovem ter razodenem svoje porednosti tako ponižno, da sem ga ganil, za gotovo mu obljubovaje, da hočem zanaprej pošteno živeti.

Čuj dečko, začne mi potem. Povedati ti imam neko ponudbo, ako jo zavržeš, potem je proč z nama, jaz te ne pogledam več.

Jaz ga prosim, naj govori. Kmalu zvem vse. Moj strijc Gedeon Flamerin se je bil preselil pred dvanajstimi leti v Ameriko. Sreča mu je bila ugodna; ustanovil je tam banko, ki mu je prinesla veliko bogastva. Ker nij bil oženjen, začel ga je dolgčas trpinčiti. Domisli si tedaj, ter piše mojemu očetu, da naj mene pošlje, rekši, kako bom srečen pri njem, da me ima že zanaprej za svojega sina, da bodem njegov drug in na-

vah narodne skupščine politične strasti preveč ne razburijo, zato je vlada sklenila, da pošlje v kratkem narodno skupščino domov, da je potem nobeden ne bo motil pri ustanovitvi „moralčnega reda“.

Pruski listi obdelujejo po odhodu Bismarkov v Varzin ministra Roona. Ker je prodal posestvo Gütergotz bankirju Bleichröderju, je prišel on pri cesarju v nemilost. Kajti dobil je to posestvo kot dotacijo za njegove zasluge v francoskopruski vojski, in cesar je mislil, da bo posestvo ostalo pri Roonovej rodovini. Nekateri pa celo pišejo, da je Bismark Bleichröderja napravil, da je kupil omenjeno posestvo, da bi stem Roona podkopal. Kakor je videti, imajo Nemci svoje ministre za velike poštenjake, „Germanija“ prerokuje v zadevi novih cerkvenih postav Prusiji novo Kanosso. Kolonjski nadškof Melchers odreka najvišjemu sodišču pravico, soditi o njegovi zadevi. V Strassburgu bo izdajala pruska vlada počemši s 1. julijem nov list v nemškem in francoskem jeziku; ki ima privabiti Alzasijance v nemško naročje. Težko bode kaj uspeha.

Angleži so malo zadovoljni s perzijskim šahom, od kar je lord Granvill v zadnji seji parlamenta izpovedal, da hoče šah ostati samostojen vladar, ter speljati železnice po svoji državi, kjer se njemu prav zdi, ne pa tam, kjer je Angležem priležno. Zato se nekateri listi že jeze nad slavnostmi, katere napravlja vlada šahu na čast. Denes odrine poslednji čez Dover na Francosko. Angleške oklepne ladije ga spremljajo do Calaja. Princ Alfred se poda potem s flotilo čez Leith in Aberdeen v Drontheim k kronanji švedskega kralja Oskarja.

Napredovanje Rusov v Aziji ne da Angležem spati. Že leta 1856 je sklenil general Jakob z beludžistanskim kanom v Kelatu pogodbo, po kateri smejo Angleži posesti Quetto, da zavarujejo važni bolanski prehod. Angleška vlada mu je zato plačevala vsako leto nekaj tisoč. A sedaj neče kan o tej pogodbi ničesar več slišati, in je posedel neki že vse pote, ki drže v Quetto. Lord Eastwick je zaradi tega v zadnji seji parlamenta interpeliral vlado. Minister za Indijo je rekel, da nema vlada o tem poročil.

Na **Turškem** je sedaj v Carigradu bivajoči egiptovski Khedive junak dneva. Ismail paša je dosegel polno milost sultanovo. Vsled zadnjega fermana je postal skoraj neomejeni gospodar v Egiptu, govori se celo, da mu da sultan tudi jemenski pašalik, katerega je stari oče njegov leta 1816 po bitvi pri Byselnu Wahabitom vzel, a po vojski l. 1840 zopet izgubil. Ismail paša pa ima tudi med Turki veliko simpatij, in nemogoče nij, da pride enkrat na carigraški prestol, kar je nameraval že Mehemed Ali, ki je pa propa-

del pri tem. Egipt se je pod vladu Ismail paše zopet zelo povzdignil. Kmetijstvo in trgovina je oživel, finance in vojska so v dobrem stanu. Samuel Baker (tedaj nij umrl) poroča iz Hartuma da so Egiptčani vse pokrajine ob Nilu do ravnika anektirali, kupčijo s sužnimu zatrli, ter vlado organizirali. Če se le drugi dediči ne oglasijo za sultanov prestol?

Dopisi.

Iz slatenskih toplic na slov. Štajerskem 3. julija [Izv. dop.] Naš mili slovenski biser je tudi letos od prirode kakor je bil vsako leto, neizmerno krasen in prijeten; škoda da v društvenem oziru nij tako. Gostov je še zmirom kaj malo, živahnosti prav nobene, skorom še življenja ne. Neusmiljeni „krah“ je židovom peruti pristrigel, tako da jih menda niti peti del nij mimo drugih let. Drugih gostov pa dosedaj tudi jako pomanjkuje. Edini odlični mož je dika jugoslovenstva naš vrli Strosmajer.

Naš vrli prosti narod v okolici se kaj dobro obnaša. Revnost in siromaštvo se mu sicer le prejako na vsem pozna, vendar je pri vsem tem miren, dober, pošten in vse hvale vreden. Posebno pohvalo pa zaslužijo naše mlade Slovenke, ki tukaj v res obilnem številu služijo, zaradi svoje neoskrupljene npravnosti, ljubeznive prijaznosti, telesne in oblačilne čistosti ter vsestranske skromnosti. Tujei strmijo ter občudujejo njih milo samoučno petje pri natakanji slatine v natakarnici. Pridržanja vredno je tudi, da si deželni odbor štajerski s tukajšnjim ravnateljem g. dr. Schüller-jem vred zadnja leta prizadeva, potrebam slovenskega prebivalstva tukaj glede zdravnikov kolikor toliko pravičnim bili in ustrezati. Letos in lani je vrli g. dr. Hojzelj, tukajšnji rojak, pošten in pravičen mož tudi Slovincem slovensčine popolnoma zmožen, tukaj drugi zdravnik, ter bode kakor se čuje tudi čez zimo na Slatini ostal. Govori se tudi, da se hoče v prihodnje zopet bolj za Slatino skrbeti, da se bode nad pekarnicoj in mlinom, kateri se je že letos opustil, prvo nadstropje povzdignolo, nadalje med palačami št. 15 in 6 nova velika kopalnica sezidala, ter se tako sobe za goste pomnožile in ob enem najnujnejše potrebe odpravile.

Iz Hrvatskega 2. jul. [Izv. dop.] Zakonska osnova o reviziji nagodbe leta

1868 ustanovljena po obeh kraljevinskih deputacijah, zadržava sledeče: Kot povod revizije navaja se v uvodu zedinjenje varaždinske vojne krajine, mest Senja, Belovara in Ivaniča, in občine vojn. Sisek s kraljevinami Hrvatska, Slavonija in Dalmacija, in nastavša skoz to potreba, da se broj naših zastopnikov na skupnem drž. zboru v Budimpešti razumno povisiti mora. V §. 33 nagodbe leta 1868 je broj naših zastopnikov na 29 ustanovljen, po utelovljenji belovarske županije povišuje se ta broj na 34. — §. 8. nagodbe leta 1868 precizira se s tem, da skupni državni zbor ne sme prodaje državnega, na Hrvatskem in v Slavoniji ležečega imetka brez zaslišanja našega sabora odrediti. Pod ležečim državnim imetkom imajo se razumevati tudi gozdi, v katerih je lesa do 100 milijonov goldinarjev. — §. 15., 16., 17., 25. in 26. nagodbe leta 1868 proglašuje se kot neveljavni. Na mestu njih ustanovljuje se sledeče: potrebe za samoupravo kraljevin Hrvatske in Slavonije pokrivajo se od 1. januarja t. l. počemši s 45% vseh davkov in kakoršnih koli drugih javnih dohodkov. Ta ustanova velja samo tako dolgo, dokler „ausgleich“ med Ogersko in Avstrijo obstoji, tedaj samo do leta 1877. Ostali 55% tečejo v skupno hrvatsko-ogersko blagajno za pokrivanje skupnih potrebščin. Izračunanje 45% godi se tako, da se od celega letnega prihoda odbije samo stroški razpisanja in pobiranja davkov, ne pa tudi stroški za administracijo finančne uprave. Davkarske uredbe bo tedaj Hrvatska in Slavonija plačati morala, kar do sedaj pri pavširanji deželnih avtonomnih stroškov nij bilo, in to stoji na leto gotovo kakih 300.000 goldinarjev! Kadar se bo pa sedaj še ne razvojničena vojna krajina, ali cela, ali samo pojedini njeni deli, razvojničila, in administrativno s kraljevinama Hrvatsko in Slavonijo zedinila, ima se postovina za potrebe avtonomne uprave na novo ustanoviti. K §. 34. nagodbe l. 1868 dodaje se, da se ima naš sabor naj dalje tri mesece po razpustu na novo sklicati. — §. 44. ima se dopolniti z dodatkom, da mora naš minister banove predstavitve nepremenjeno in neodvlačno Nj. Veličanstvu predložiti. Če bi pa v pogledu državnega zaedinstva, ali v pogledu skupnih koristi kake pomislke imeli, kateri se po zaslišanji bana ne bi mogli od-

slednik, — tri reči, zaradi katerih se mi je koža ježila. Terjal je tudi, naj me pošlje v Hamburg in London, da se naučim nemškega in angleškega jezika, predno se odpeljem v Novi Jork. Najbolj pa me osupne pripis v njegovem listu; tako-le se glaseč: „Moj nečak je menda malo top, a to zlo nij hudo, treba je le, da preide mladost. Oženi ga, to je najbolje, ako se hoče mlad človek spraviti na pravi pot. Ako najde Toni v Hamburgu ali Beaune-u lepo, pošteno žensko, ki bi želela postati moja sneha, naj jo le pripelje; jaz ju sprejemem z veseljem.“

Beseda sneha me je tako vzburla, da nijsem mogel dalje strpeti. Iz mene hočejo narediti oženjenega človeka! To je pa preveč, vskliknem ježno. Ta list je zopern, postskript grd. Vraga! kadar se daje ljudem vino, ki nij nič vredno, vsaj nij treba da bi bila še muha na dnu kupice.

Premisli, da-li se ti rači, vpije oče, čegar jeza se je bila razgrela. Strijce ti ponuja srečo. Prosto ti, ali jej žrtvuješ slikarstvo ali

ne. Le na nekaj te opozorujem: Ne računaj več na-me. Ko sem začel, nijsem imel nič. Z velikimi skrbmi, s potnim čelom sem si nabral štiri tisoč frankov rente. Živel bi naprej rad v miru, trpel sem do zdaj zadosta. Kadar me pokopljejo, dobiš ostanek mojega imetja, a prej nič. Zanesti se smeš na resnico mojih besedij, tu le notri so zapisane.

To izgovorivši, potrka se na čelo, njegov obraz je govoril tako izrazno, da sem mislil, da res vidim zapisane one besede. Jutri, dostavi, podam ti račun in ostalino premoženja tvoje matere, dvanajst tisoč frankov pa nekaj čez, kajti nečem ti biti več blagajnik, tvojih soldov nečem več braniti pred tobaj. Bog ti daj srečo pri njih. Kadar boš imel izbirati le med Novim Jorkom pa norišnico, takrat se udaš gotovo ter pokusiš vino svojega strijca; kupica in muha, vse ti pojde naenkrat skozi goltanec. Amen!

Ko bi bil jaz mehkega srca, takoj bi bil bežal nazaj v Pariz. Za drugo ne rečem nič, a da me je strijce imenoval topega člo-

veka, to mi je bilo preveč. Dobro se mi je zdelo, da umetelnik ne more biti srednje vrste, da je slikar brez talenta norec. Veliko sem zaupal v svoj genij, a najboljšje prepričanje včasih nema nič moči. Pretehtavši to stvar mislil sem si: Bog in moj strijce Gedeon sta gotovo sporazumljena. Pa pojdim, ako hočejo drugi, učiti se nemškega jezika; slikarstva mi tako nij treba opustiti. Čez leto in dan gotovo zvem, kdo sem in koliko veljam. — Sklenil sem iti v Draždane, ne v Hamburg, kajti tukaj nij muzeja, naravna živahnost mi nij dala časa, da bi premišljal. Zamolčaje skrivne naklepe izjavljam očetu svojo misel. Oče me sune, da bi se mi dobrohotnega skazal, s pestjo v križ, bolj nego bi se bilo nadejati. Neko jutro, kakih štirinajst dnij potem, poslovim se od njega, v sreci njegov blagoslov, v mošnji pa trinajst tisoč frankov.

(Dalje prih.)

kloniti, more to naš minister v imenu skupne vlade posebe Njih Veličanstvu na znanje dati. — §. 49. ima se dopolniti s tem, da se ima premoženje skupnih (hrvatsko-ogerskih) deželnih zakladov razdeliti, in odpadajoči na Hrvatsko in Slavonijo del avtonomnej vladi izročiti. V teh skupnih zakladih leži na milijone našega imetka. — §. 51. ima se pridodati: „ban ne more imeti vojniški delokrog.“ Ta pridodatek pa ne preči, da se more tudi vojniki za bana postaviti, samo da ne sme z banstvom tudi kako vojniško pooveljništvo opravljati. — Na mestu §. 53. ima se postaviti: ban ima naslov „ban kraljevin Hrvatske, Slavonije in Dalmacije“ ter je ud hiše velikašev skupnega državnega zbora. Premena §. 66. je celo nebitna. Vsi ostali §§. nagodbe leta 1868 ostanejo veljavni. To je v kratkem zadržaj nagodbene novele. Človek se mora res čuditi, da je za to novelico toliko časa in toliko truda treba bilo.

„Obzor“ od ponedeljka pravi o noveji nagodbi sledeče: „Nova nagodba je na celo drugem temelji osnovana, nego je bila Rauchijanska. Iz nove nagodbe sveti se ideja o razprostranjenji in utrjenji hrvatske samostalnosti, iz Rauchijanske nagodbe svetila se je pako ideja o razprostranjenji in utrjenji ogerskega nadvladanja. Mi se naslanjamo in opiramo na hrvatski narod, Rauch naslanjal in opiral se je samo na ogersko vlado. Mi izginemo kakor hitro nas narod zapusti in odvrže, baron Rauch pa izgine, kakor hitro ogerska vlada od njega svojo roko nazaj potegne. Mi smo tem jačejši, čem večjo jakost narod zadobiva, baron Rauch je tem slabejši, čem manje je ogerska vlada voljna, se Hrvatske upirati. Zavoljo tega zavijajmo rokave, in delajmo noč in dan, da zadovoljimo narodu, da mu povzdignemo srečo in silo.“

Iz Belgrada 28. jun. [Izv. dop.] Včeraj smo mi Srbi praznovali „vidov dan“ — oni tužni dan, na kateri je srbska nezavisnost, srbska svoboda in država pala. Srbi so se 27. (po naše 14.) junija leta 1389 na Kosovem polji srečali s Turki. Ti so bili takčas močni, fanatični. Tudi Srbstvo pod carjem Lazarjem takčas nij bilo na višku svoje dolžnosti, mnogo je bilo nagnjitega, za to je palo, strašno! — Ali čez štiri sto let so Srbi trpeli za svoje grehe. „Vidov dan“ je nam denes opomin da, kadar ura udari, bomo složni in zmagovalni.

Da je Avstrija glede iztočnega pitanja popolnem preokrenila na poštenjši za nas povoljniji pot, kakor je že tudi „Slovenski Narod“ omenjal verjemo zdaj tudi pri nas in bileži ta zaobrat naše novinarstvo z veliko zadovoljnostjo.

Naš minister prosvete je razpustil 22. jun. vse igralno osobje našega narodnega gledališča izjavivši v svojem aktu, da hoče gledališče radikalno organizirati. Predstave so sistirane do novembra ali celo do novega leta. Napake v administraciji in celem organizmu so vlado na ta korak navele, ki je bil

od početka naše izobraženo občinstvo nekoliko uznemirilo — menda brez uzroka.

Domače stvari.

— (Društvo Sokol) napravi v nedeljo 13 t. m. izlet po Ljubljani na močvirje k Matevžetu. Po pripravi sodeči, mislimo, da bode ta veselica sijajna, kajti vožnja v ovenčanih čolnih, godba, petje, ples, umetniški ogenj na Ljubljani, živahna in radostna družba, nad vsem pa prijazen poletni večer — to vsaj bode zabave dovolj. — Več o tem izletu se bode javilo v posebnem vabilu.

— („Sokol Vipavski“) praznuje na mestu pretečene, — prihodnjo nedeljo blagoslovljenje zastave z že razglašenim programom.

— (Iz Škofje Loke) se nam piše, da boče v tamošnjem kraju kandidirati (čujte!) naš ljubi „konfiscir-mojster“, g. policijski svetnik Ahčin. On dostokrat zahaja tje, se dela narodnega Slovenca (!) in je razposlal nekaj svojih brošur o železnici loški svojim „prijateljem“. Bog ve če mož res misli, da bo kdo dan denes policijskega konfiskatorja Ahčina volil, ali ka-li? Sicer pa naj mož le poskusi!

— (Iz seje deželnega odbora 27. in 28. junija.) Pred sprejemom šolskega posloja, ki ga je hranilnica Kranjska za realno zidati dala in je že toliko dozidano, da se prihodnjo zimo utegnejo šole v novem posloju odpreti, je vzklenil odbor, pozvedeti vse stroške ki zadevajo deželno in mestno blagajnico. — Dopis deželne vlade, da ločitev vodstva zdravstvenih in gospodarskih zadev v tukajšnji bolnišnici nij zadobila cesarjevega potrjenja, se je izročil vodstvu bolnišnice v poročanje o razlogih ki jih c. k. ministerstvo navaja zoper ločitev, v nekaterih bolnišnicah že vpeljano. — Na podlagi poročila vodstva bolnišnice, dotičnih primarjev in upravnistva je deželni odbor sklenil, da zdravniško in gospodarsko oskrbovanje ostane v novi noriški podružnici v posilni naši delalnici tako, kakor je dozdaj bilo v Poljanski. — Ženske, ki so dozdaj bivale v posilni delalnici, se pošljejo na Štajersko v Lankovce. — Letno poročilo c. k. deželnega gozdnega nadzornika za leto 1872 je deželni odbor izročil kmetijski družbi v pregled in stavljenje nasvetov. — Za svojega zastopnika pri sejah subvencijskega odbora kmetijske družbe je deželni odbor izvolil deželnega glavarja viteza dr. Kalteneggerja. — Za vtrjenje savskega brega pri Gorenji Savi poleg Kranja se je proti odobrenji prihodnjega deželnega zbora dovolilo še 800 gld. podpore iz deželnega zaklada, za razširjenje okrajne ceste ob Bleškem jezeru proti Bohinju se je navkazalo 630 gld. deželne podpore. — Deželni inženir je dobil nalog, dotični komisiji preiskati kraj, po katerem bi se dala sedanja strma in težavna okrajna cesta čez Turjak složneje izpeljati. — Vsled nove

državne postave namerava ministerstvo lenuhe in druge klateže v različnih deželah potakniti v posilne delavnice; o tem: ali in pod katerimi pogoji bi se kranjska deželna delavnica prepustila za državno delavnico, bode odbor poročal prihodnjemu zboru. („Nov.“)

— (Iz Istre) se piše „Slov. Uč.“: Na našem prečudnem, znamenitem polotoku z otoci vred je vse polno srednjih šol. Osnula se je sedaj tretja nižja gimnazija, tudi drugo učiteljsko izobraževališče, od popred so pa že tri nižje realke, navtična šola itd. To mora ljudstvo na visoki stopinji omike biti, si kdo misli, ako navedene šole in število prebivalstva v poštev vzame. Istra ima namreč nekaj nad 200.000 stanovalcev; Kranjska, katera ima nad polovico več prebivalcev, ima manj srednjih šol. Kmalu bomo imeli v vsakem kotu gimnazijo, učit. izobraževališče, in to zavoljo tega, ker Italijani vedno naglašajo, da nemajo s čim svoje deca drugam v šolo pošiljati. Vlada jih verno sluša. Kakor sem enkrat v „Sl. N.“ poudarjal, še vseučilišča manjka bogato nadarjenim Istranom; in to bodo naši Lahoni preje imeli, nego Slovenci. — Nij vse zlato, kar se sveti. Število srednjih šol nij merodajno, in ne sodite po teh izobraženosti in omike istrskega ljudstva. Kajti po dosti onih šolah sedijo vsi učenci v eni klopi, na učiteljskem izobraževališču v Rovinji so 3 pripravniki; v Kopru dosedaj še nobenega nij, pa izgovarjajo se, da nijso tu šole še odprli, a kljub temu je letos pri pomladnem izpitu komisija vse kandidate (8) vrgla, kateri so se k spraševanju za učiteljsko sposobnost oglašili. Morebiti se je hotela ta c. kr. komisija s tem činom proslaviti? Slab začetek! — Po italijanskih gnjezdih (mestih), pa tudi po slov. vaseh, stanujejo kmetski ljudje. Kmetski mestnjani ne pošiljajo svojih otrok kar nič v šolo; v omenjenih mestih še ne obstoje narodne šole za prosto ljudstvo. Mej slovenskimi kmeti je vendar sem ter tje kakova šola. V Istri se tedaj čudovito znamnje vidi, da je mestnjani neizobražen, neznajoč čitati; a kakov kmet iz dežele pa je vsaj nekoliko omikan, kolikor si je mogel v sedanjih okoliščinah omike prisvojiti.

Narodno-gospodarske stvari.

— Pri žrebanji kreditnih lozov na Dunaji 1. julija so bile te-le številke in serije vzdignene: št. 144 serija 52 dobi 200.000 gl., št. 2275 serija 96 dobi 40.000 gold., št. 2098 serija 87 dobi 20.000 gold. Druge vzdignene serije so: 305, 1294, 1465, 1469, 1751, 2212, 2483, 2519, 2819, 2825, 3494, 3536, 3832.

Dunajska borza 3. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld.	45 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	55
1860 drž. posojilo	102	—
Akcijske narodne banke	976	—
Kreditne akcije	232	—
London	110	75
Napol.	8	86 1/2
C. k. cekini	—	—
Srebro	109	—

Tuji.

3. julija.

Evropa: Brouria, Dore iz Celja. — Gracer z družino iz Grada. — Pri **Elefantu:** Bingler c. kr. major z 8 oficirji iz Dunaja. — Dr. Miks iz Ljubljane. — Rosenfeld — Altwasser. — Ribnikar iz Dolenjskega. — Pri **Malič:** Straser, Heine, Lobinger iz Dunaja. — Rankl iz Siska. — Knap iz Grada. — Liebermann, Casteiger z gospo iz Trsta. — Pheker iz Ptujega. — Pri **Zamorci:** Deutschman iz Škofje Loke. — Bolonzini Jan., Bolonzini Greg. iz Zagreba.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismo poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Kallisch**, Berlin, Louisenstrasse 45. (255—73)
Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.